

Vid seminariet i Mattisudden i Jockmocks församling för lappska småskollärares och lärarinnors bildande voro höstterminen 1890 intagna 22 elever (16 år 1889). Vid seminariet i Haparanda för finska småskollärares och lärarinnors bildande voro samma termin intagna 38 elever (mot 18 året förut).

Vid 16 af landsting underhållna småskollärare- och lärarinneseminarier hafva under år 1890 tillsammans 333 elever (föregående år 408) undergått den genom kungörelsen den 5 juni 1885 föreskrifna afgångspröfningen.

Enahanda pröfning har med särskildt tillstånd blifvit anställd vid 4 af enskilda inrättade småskollärarinneseminarier med tillsammans 125 elever (158 föregående år).

Folk- och småskolorna.

Enligt de, jämlikt föreskrifna i § 68 af folkskolestadgan och k. cirkuläret den 24 november 1882, af domkapitlen och öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor insända uppgifter angående folkundervisningen funnos år 1889 i rikets 2,374 skoldistrikt (2,378 år 1888) följande antal folkundervisningsanstalter:

	Fasta:	Flyttande:	Summa:
Högre folkskolor	11	—	11
Folkskolor	3,693	789	4,482
Mindre folkskolor.....	685	563	1,248
Småskolor	3,013	1,762	4,775
Summa	7,402	3,114	10,516

De fasta skolornas antal har ökat från 7,018 till 7,391. De flyttande skolornas antal har minskats från 3,145 till 3,114.

Samtliga skolornas antal har ökat med 353.

Undervisningen meddelades af följande antal lärare och lärarinnor:

	Lärare:	Lärarinnor:	Summa:
Vid högre folkskolorna	12	—	12
» folkskolorna . . .	4,375	1,523	5,898
» mindre folkskolorna	269	980	1,249
» småskolorna . . .	390	4,970	5,360
Summa	5,046	7,473	12,519

Härtill komma 355 lärare, hvaraf 8 vid de högre folkskolorna, och 411 lärarinnor eller tillsammans 766, som undervisat endast i öfningsämnen eller handaslöjder (767 föregående år).

Antalet lärare har under året ökat med 6 och antalet lärarinnor med 170. Lärarepersonalen har alltså ökat med 176 personer (ökningen 1888 var 192).

Antalet barn af 7—14 års ålder utgjorde 764,909, hvaraf 388,539 gossar och 376,370 flickor. Bland dessa hade under året undervisats . . . . . 715,878 » » ej åtnjutit undervisning . . . . . 39,957 hvarjämte uppgifter saknas om 9,074

Summa 764,909

Antalet barn, om hvilka uppgifter saknades, hade ökat från 9,018 till 9,074.

Bland de under året undervisade barn af 7—14 års ålder undervisades i sina egna distrikts

fasta folkskolor	319,395
flyttande folkskolor	67,930
fasta mindre folkskolor	27,461
flyttande mindre folkskolor	30,521
fasta småskolor	110,884
samt i folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utom sina egna distrikt	14,556
högre folkskolor	196
allmänna läroverk och specialskolor	12,712

enskilda skolor	16,799
hemmen	35,054
Summa	715,878

Bland de barn af 7—14 års ålder, hvilka under året ej åtnjutit undervisning, utblefvo

efter inhämtande af de i § 48 af folkskolestadgan föreskrifna insikter	5,859
efter godkänd afgångspröfning jämlikt § 47 af folkskolestadgan	17,988
till följd af sjukdom eller naturfel	3,660
af annan anledning	12,450
Summa	39,957

Med inräknande af dem, som voro öfver eller under den ofvan angifna skolåldern af 7—14 år, undervisades i högre folkskolor 227 samt i folkskolor, mindre folkskolor och småskolor 690,026.

Utgifterna för högre folkskolor, folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utgjorde under år 1889 enligt ofvannämnda insända uppgifter:

	Kronor.
till lärares och lärarinnors aflöning	8,660,590: 78
» skollokalerna och inventarier	1,919,996: 59
» undervisningsmateriel	220,835: 93
» öfriga behof	1,713,397: 80
Summa	12,514,821: 10

Lönets tillskott af allmänna medel hafva under år 1889 för aflöning af lärare och lärarinnor vid folkskolor och småskolor utgått med tillsammans 3,751,202 kronor 40 öre.

Understöd har för år 1889 utgått till lärares aflöning vid 792 *fortsättnings* skolor med tillsammans 48,900 kronor.

Understöd till 11 *högre folkskolor* har för år 1889 utgått med tillsammans 13,200 kronor.

Folkhögskolorna.

På därom af vederbörande styrelser gjorda ansökningar har k. m:t för år 1890 beviljat understöd åt 25 folkhögskolor med tillsammans 57,525 kr. Enligt styrelsernas berättelser hafva under nämnda år i dessa skolor undervisats 642 manliga och 262 kvinnliga eller tillsammans 904 lärjungar (mot 872 föregående år).

Till understöd åt mindre bemedlade lärjungar vid folkhögskolorna har k. m:t för år 1890 anvisat 15,030 kronor.

Slöjdundervisningen.

Understöd har för år 1889 utgått till 1,277 skolor, i hvilka meddelats undervisning i slöjd för gossar, med tillsammans 95,071 kr. 49 öre. (År 1888 erhöles 1,167 skolor dylikt understöd).

Folkundervisningen bland lappar och finnar.

Af de till Lappmarks ecklesiastikverk anslagna medel hafva under nästlidna år aflönats 5 skolmästare och 10 kateketer och 2 småskollärarinnor, samt dels 40 lappska barn njutit underhåll och 33 af dem jämväl beklädnad, dels bidrag lämnats till underhåll af lappska barn.

Abnormskolorna.

Vid allmänna institutet för döfstumma å Manilla voro under sistlidna läsår intagna 86 manliga och 48 kvinnliga, tillsammans 134 elever. Af dessa voro 94 frielever, 23 betalande hel och 17 nedsatt afgift.

Vid institutets seminarium för döfstumlärares bildande voro under samma läsår intagna 4 manliga och 6 kvinnliga, eller tillsammans 10 elever, af hvilka 2 vid läsårets slut undergingo afgångsexamen.

Vid institutet för blinda å Tomtebodas Solna församling voro under sistlidna läsår intagna 35 manliga och 33 kvinnliga, tillsammans 68 elever. Af dessa voro 37 frielever och 31 betalande. Under sistlidna läsår har profärskurs vid institutet genomgåts af 3 lärarinneelever.

Vid blindskolan i Wäxiö voro under sistlidna hösttermin intagna 31 barn och vid handverksskolan i Kristinehamn för äldre blinda hafva under samma termin 30 personer njutit undervisning, af hvilka 29 åtnjutit inackorderingshjälp.

Vid läroanstalterna för öfveråriga döfstumma voro under sistlidna hösttermin intagna tillsammans 138 elever, nämligen vid läroanstalten i Vadstena 55, i Skara 43 och i Bollnäs 40. Vid vårdanstalten i Skara för blinda döfstumma barn hafva under år 1889 8 sådana barn varit intagna till undervisning och vård.

K. m:t har den 21 november 1890 anslaget till uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn tilldelat 15 sådana anstalter understöd med tillhopa 30,700 kronor.

Landtmannaskolorna.

Utaf de af riksdagen till understöd s. k. landtmannaskolor anvisade medel hafva för år 1890 statsbidrag lämnats till landtmannaskolorna vid Väddö i Stockholm, Lunnevad i Östergötlands och Ebbetorp i Kalmar län, Gotlands och Blekinge län, landtmannaskolor samt landtmannaskolor vid Önnestad i Kristianstads, Hvilan i Malmöhus, Skara i Skaraborgs, Molkom i Värmlands och Ope i Jämtlands län samt till Hallands läns nyinrättade landtmannaskola å Katrineberg.

Litteratur.

Räknebok för skolans lägre klasser. Oarbetad enligt normalplanen samt läroplanens kommitténs utlåtande af Carl Gustaf Schmalz folkskollärare. Stockholm, aktiebolaget Heltas bokförlag 1890. Pris 40 öre.

Bokens 13 första sidor utgöres af »inledning», innehållande ett antal exempel, ordnade i 5 afdelningar och påföljande afsedda för småskolans stadium undantag af den sista afdelningen, hvar större talsorter, till och med trillioner, handlas. Omedelbart efter hvarje exempel är svaret angifvet. Därpå följer »de räknesätten med hela tal». Denna afdelning är fördelad i icke mindre än 5 serier, hvaraf de två första omfatta addition och subtraktion och de tre sista samt räknesätten. Kurserna äro uppbyggda hänsyn till talens storlek, och skulle normalplanens kursfördelning af ämnet, vara afsedda för folkskolans 1:sta och 2:dra klasser, men exemplen äro sådana, särskildt hvad beträffar de tillräckliga klassen hörande, att hvarken någon insikt eller räknefärdighet kan genom uppnås. Mer än dubbelt så många författaren upptagit, vore behöfliga.

in för döfstum-
er samma läsår
kvinnliga, eller
vilka 2 vid läs-
sexamen.

Å Tomtebodan i
der sistlidna läs-
år 33 kvinnliga,
af dessa voro 37
de. Under sist-
ers vid institutet
lever.

voru under sist-
1 barn och vid
hamn för äldre
termin 30 per-
f hvilka 29 at-

öfveråriga döf-
na hösttermin
lever, nämligen
55, i Skara 43
vårdanstalten i
na barn hafva
barn varit in-
vård.

ember 1890 af
stalter för sin-
dana anstalter
00 kronor.

orna.
I understöd åt
visade medel
og lämnats till
5 i Stockholms,
och Ebbetorp i
Blekinge läns
mannaskolorna
uds, Hvilan i
gs, Molkom i
uds län samt
e landtmanna-

klasser. Om-
samt läroboks-
ustaf Schmidt,
tiebolaget Hier-
öre.

utgöres af en
t antal exem-
ar och påtag-
stadium med
ningen, hvari
trillioner, be-
varje exempel
ljer »de fyra
Denna afdel-
re än 5 kur-
fatta addition
sista samtliga
ppgjorda med
h skulle, om
af ämnet följ-
ns 1:sta och
äro så fåta-
de till 1:sta
någon räkne-
genom dem
många, som
öfliga.

Följande afdelning innehåller »de fyra räknesätten med brutna tal». Denna börjar med en högst ofullständig och för litet åskådlig inledning till allmänna bråk, åsyftande att klargöra division med rest, hvar på följer framställningen af decimalbråk. Till följd af sin benägenhet att införa definitioner, innan ett begrepp blifvit tillräckligt utredt, har författaren kommit att gifva för inskränkta bestämningar, såsom då han säger, att decimalbråk är det tal, som betecknar en eller flera tiondelar. Författaren hade lätt fått fram den riktiga bestämningen, om han låtit ett lämpligt antal belysande exempel först inträda och därpå gjort en sammanfattande definition.

Efter någon strängt utvecklande metod synas icke exemplen i denna lärobok hafva blifvit uppställda. Åskådliga inlednings-exempel till de särskilda momenten i ett räknesätt saknas i allmänhet; oftast har behandlingen skett tämligen summariskt. Så t. ex. multiplikation och division med decimalbråk. I dessa räknesätt äro dessutom inryckta frågor rörande silfrets och guldets finhet, specifik vikt och metallers utvidningskoefficienter, hvilka saker äro af den natur, att de icke med någon fördel kunna behandlas i »skolans lägre klasser». Där bör man sorgfälligt hålla sig på för barnen mera bekanta områden och likväl kunna åstadkomma stor omväxling i räkneexemplen.

I kapitlet om allmänna bråk föregås mer än på öfriga ställen i boken exemplen af definitioner på termer och regler för tillvägagångendet. Följande oriktiga regel står i spetsen för kapitlet: »Ett bestämdt afslutadt decimalbråk förvandlas till allmänt eller vanligt bråk därigenom att nämnaren utskrifves». Förf. tyckes således mena, att t. ex. 0,5 är ett decimalbråk, därför att vid dess betecknande decimalkomma användts, men att $\frac{5}{10}$ är ett allmänt bråk, därför att nämnaren är betecknad. Beteckningen är det emellertid icke, som kännetecknar de båda slagen af bråk. Femtiondelar är decimalbråk, vare sig det betecknas genom användning af decimalkomma, med utskrifven nämnare (i form af allmänt bråk) eller med bokstäfver.

Alldeles onödigt har förf. upptagit läran om största gemensamma divisorn. Bråk, till hvilkas förkortning fordras ett tidsöfande uppsökande af denna divisor, hafva icke sin plats i en för lägre klasser afsedd lärobok.

Ännu mindre motiveradt är att i en dylik bok upptaga digniteter och rötter, såsom förf. gjort. Han synes vilja sätta gränsen för »skolans lägre klasser» ett godt stycke ofvan den fyrklassiga folkskolan.

Från det gamla bruket att i särskilda kapitel sammanföra uppgifter från s. k. enkel och sammansatt regula de tri, procent-, ränte- och rabafräkning, bolags- och kedjeräkning och gifva specialregler för deras uträknande har icke förf. kunnat frigöra sig. Häraf har ock följden blifvit, att en mängd verkliga praktiska och lätta exempel icke inkomma i undervisningen, förrän läran om allmänna bråk blifvit genomgången.

Lärobokens 10 sista sidor upptagas af

tabeller af olika slag: additions-, subtraktions- och multiplikationstabeller, tabeller öfver äldre och nyare sorter, mynttabell m. fl.

En stor förtjänst hos boken är, att sorterna tidigt och särdeles grundligt behandlas i nästan alla afdelningarna, och att sorträkningen sålunda blifvit »en integrerande del af de vanliga enkla räknesätten.»

Oaktadt det på titelbladet angifves, att boken är omarbetad enligt lärobokskommitténs utlåtande, afviker hon dock i väsentliga delar härifrån. Sålunda är den upptagna lärokursen för vidlyftig, en stegvis gående framställning af ämnet har allt igenom uraktlåtits, ett för ringa antal sifferexempel upptages, något slags märke för de svårare uppgifterna saknas, huru uppgifter aritmetiskt tecknas visas icke, hvartill kommer, att beskrifningar och definitioner stundom äro inkorrekta.

Boken är tryckt på mycket godt papper, men den använda stilen är väl liten.

C. J. A.

Undervisningslära för söndagsskolan. Metodiska anvisningar till själfstudium för söndagsskolans lärare af Axel Blomqvist, lärare vid Hedvig Eleon. folkskola i Stockholm. Första delen. Stockholm. C. A. V. Lundholms förlag. Pris 50 öre.

Den viktigaste förutsättningen för en väl-signalerik verksamhet i söndagsskolan är naturligtvis, att läraren lefver i förening med Gud, att han för sina lärjungar framstår såsom ett »levande exempel på kristendomens omskapande och förädlade makt.» Men huru viktig denna förutsättning än är, gör den ej anspråket på kunskaper och färdigheter öfverflödigt. Det är ej lärarens personlighet utan äfven hans vetande, hans förmåga att undervisa och hans skicklighet att upprätthålla ordning och tukt, som har betydelse för hans verksamhet i skolan. De flesta lärare i söndagsskolan ha emellertid ej erhållit någon pedagogisk bildning. Det måste därför vara af synnerlig vikt för dem att äga tillgång till någon för söndagsskolan lämplig, lättfattlig metodisk hjälpredda eller handledning. Föreliggande »undervisningslära» vill just erbjuda en sådan välbehöflig hjälp. Den kan verkligen sägas fylla ett länge känt behov: oss veterligen har ingen metodik för söndagsskolan förr utgifvits på svenska.

I det nu utkomna häftet, »förra delen», framställer förf. på ett enkelt och lättfattligt sätt undervisningslärans viktigaste moment »med hänsyn till söndagsskolan». I ett följande häfte ämnar förf. gifva »några råd med afseende på bönen samt behandlingen af kristendomsämnet och sången inom söndagsskolan».

Vi hoppas, att detta arbete skall bli till sann nytta för söndagsskolan och i sin mån bidra till att göra dess verksamhet rik på välsignelse, och vilja vi därför varmt rekommendera densamma.

—m.

Ny ABC- och Läsebok för småskolan utgifven af B. C. Rodhe, skolföreståndare i Göteborg. Elfte upplagan (fr. o. m. 251:ta t. o. m. 260:de tusendet). På utgifvarens förlag. Pris inbunden: 75 öre.

Denna upplaga utgör ett sammandrag af förf:s för ett år sedan utgifna »Första

och Andra läsåret» och är närmast afsedd för sådana småskolor, i hvilka dessa böcker på grund af en kortare undervisningstid befunnits för dryga. Den är dock betydligt större än föregående upplagor och kan utan tvifvel väl fylla sin plats i de skolor, för hvilka den är afsedd. För skolor med normal undervisningstid förorda vi dock i likhet med utgifvaren »Första och Andra läsåret».

Af den nya läsebokens 298 sidor motsvara 125 Första läsårets 125 sidor och 173 Andra läsårets 331 sidor. »Första läsåret» förekommer således fullständigt, men »Andra läsåret» starkt sammandraget i denna nya bok.

Vid genomläsandet ha vi stött på ett och annat korrekturfel, dock ytterst få af svårare beskaffenhet.

Om »Första och Andra läsåret» ha vi förut yttrat oss i vår tidning, och då föreliggande arbete är ett sammandrag af dessa, vilja vi här blott hänvisa till hvad vi om dem sagt. Det erkännande, som kommit dem till del, gäller äfven detta arbete, som endast med afseende på omfånget står efter dem. Bokstafvering och stafvelsdelning öfverensstämma med nyaste upplagan af »Läsebok för folkskolan.»

Utstyrelsen är god, priset mycket billigt.

Utgifvaren har nu på sitt förlag läseböcker till 25 öre, 50 öre, 75 öre, 90 öre och 1 kr. 30 öre. Då han därtill på dem alla lämnar ganska stor rabatt, då de tagas i parti, torde han kunna tillfredsställa hvem som helst, liksom han ock, hvad böckernas innehåll beträffar, torde tillfredsställa alla berättigade anspråk i den vägen.

Utrikes.

Skolreform i Österrike. Äfven i Österrike skall, enligt ett telegram från Wien till Magdeburger Zeitung, företagas en reform af elementarskolorna (gymnasier och realskolor). Deputeraden Pirquet kommer att vid kapitlet om undervisningen under budgetsdebatten föreslå tillsättande af en undersökningskommitté.

Japans undervisningsväsen. Enligt statistiska uppgifter funnos i Japan:

	1876	1886
Undervisningsanstalter ...	25,473	30,388
Lärarepersonalens antal...	54,117	85,449
Däraf voro lärarinnor ...	1,425	3,874
Lärjungar.....	2,098,347	2,905,890
Däraf gossar	1,567,093	2,079,387
Skolpliktiga barn	—	6,611,461

Familjenotiser.

(Kostnadsfria tillkännagifvanden.)

Död.

Ida och Alb. Larssons son, Gustaf Birger, 8 månader gammal, slöjdskolan i Skara d. 18 jan.

Lediga tjänster.

Förenade.

Frötuna, Sthm., skoll., klock. o. org.-tj., sk.-l. enl. lag, kl. o. org.-l. 200 kr., 60 d. fr. 16 jan.; adr. Norrtälje.

Vid folkskolan.

Lenhofda, Krb., flytt., l. 675 kr. m. m., 60 d. fr. 13 jan.; adr. Lenhofda.

Hernösand, lärare, l. 1,000 kr., 60 d. fr. 16 jan.; adr. Hernösand.

Örebro, lärare, l. 900 kr., 60 d. fr. 17 jan.; adr. Örebro.

Tjärby, Hall., l. enl. lag, 60 d. fr. 17 jan.; adr. Veinge.